

Många frågor. Karl Westman är Norrköpingsbo sedan 1990 och har bland annat gått guideutbildning hos Destination Norrköping. Han är en av många som undrar över trappan vid Drags.

Gedigen. Stentrappan stod färdig 1867 och ersatte en tidigare, men avsevärt kortare trätrappa.

Företaget. Runt om trappan återfanns åtskilliga arbetarbostäder som ägdes av Drags textilfabriker. Bland annat de hyreshus som ses i bakgrunden, det vänstra gick under benämningen Slottet. Det rappade huset i backkrönet hade uppförts på 1700-talet av en vävare vid Drags.

En byktrappa med historia

Trappan vid Drags är ett inslag i stadsbilden som ger upphov till många frågor. Vem byggde den och varför?

– Jag gick förbi med några vänner häromdagen, säger Karl Westman. Och vi kom att prata om trappan.

– Jag har fått höra att det skulle ha varit en byktrappa. Men var det verkligen så?

Trappan återfinns vid ett promenadvansnitt längs Strömmen, vilket dessutom innehåller en hel del genuin Norrköpingshistoria.

Och trappan har minst hundra år på nacken. I ett protokoll från Borgerskapets äldste, daterat 1905, noteras att en klappbrygga fanns nere vid Strömmen och att stentrappan var i behov av reparation. Men det finns ytterligare bevis på att trappan är äldre.

På den första ballongbilden över staden, framtagen till ett lantbruksmöte år 1876, finns trappan med där den förbinder Dragsgatan med vattnet. Att trappan byggdes i sten har säkert att göra med rasrisken. Det är 20 meter ned till Strömmen och det behövdes rejäla saker för att bära upp den branta slänten.

Kvarteret heter Oron och har gamla anor. Dess historia var intimt förknippad med Drags fabriker. Till långt in på 1930-talet stod ett par äldre trähus kvar, byggda under 1700-talet. Ett annat av de äldre husen i kvarteret revs omkring 1930. Det var ett rödmålat trähus på två våningar som under åren 1797–99 fungerade som stadens andra lasarett.

Av bebyggelsen i kvarteret Oron finns ingen-

”År 1866 togs beslutet om att anlägga en stentrappa. Och det på samma plats som trätrappan.”

ting kvar. De sista resterna revs för cirka 30 år sedan.

Drags fabriker var det som dominerade omgivningen och under mitten av 1800-talet ägdes kvarteret Oron med omnejd av fabrikören John Lenning. Förutom fabriksbyggnaderna låg där också den ståtliga disponentbostaden från 1700-talet, flyttad till platsen från Torestad i Uppland.

Bostäderna i kvarteret var oftast små och det var arbetare som utgjorde hyresgästerna, många med arbeten inom textilen och just Drags.

Företagets arkiv återfinns i Vadstena, så mitt sökande efter fakta börjar vid Stadsarkivet.

Inez Ek har tagit fram arkivhandlingar och det visar sig att det fanns en föregångare i samma kvarter i form av en betydligt mindre och avsevärt kortare trätrappa. År 1862 köpte staden in en

bit av kvarteret i ”... Smedjegatans förlängning”, för ett ge befolkningen i den här delen av staden en möjlighet att byka sin tvätt.

Samma år fick stadsfullmäktige en förfrågan från en rad Norrköpingsbor om en ny trappa och därtill en tvättbrygga. Hitintills hade de fått hämta sitt vatten på andra platser; ”... hvarför den fattigare befolkningen å denna stadsdel hufudsakligen fått hämta vatten från källor, och detta merendels mot betalning”.

Stadsfullmäktiges svar var att det skulle bli för dyrt. I stället skulle den befintliga trätrappan rustas upp. Nu trädde magistraten in i bilden, och förklarade att stadsfullmäktige inte hade rätt att besluta i frågan. Tummen ned, alltså. Men efter diverse kontroverser fick magistraten ge med sig.

År 1866 togs beslutet om att anlägga en stentrappa. Och det på samma plats som trätrappan, vilken revs. Den stod sedan färdig året efter.

Det var alltså Norrköpings stad som anlade stentrappan. Under åren har den alltid kallats för byktrappan vid Drags.

Helt riktigt, alltså.

LASSE SÖDERGREN
Reporter. 011-200 151
lasse.sodergren@nt.se

MATZ GLIMHED
Fotograf. 011-200 198
matz.glimhed@nt.se

Bildbevis. En detalj från den första ballongbilden över Norrköping, framtagen till ett lantbruksmöte år 1876. Inringad ses byktrappan.

Vid krönet. En bild från 1930-talet med trappans början ned mot Strömmen. Då var den omgiven av flera äldre hus från 1700-talet. Bilden ur Stadsarkivets samlingar.